

5 punten-manifest

Van HISWA-RECRON voor de kabinetsformatie 2021

1 We stemmen voor een minister van Toerisme en Gastvrijheidseconomie.

Nationale en interdepartementale regie is een randvoorwaarde voor succes.

- ✓ 87 miljard omzet rechtvaardigt een eigen minister met doorzettingskracht
- ✓ Toerisme en recreatie is een samenspel van publieke én private partners
- ✓ Interdepartementale en regionale regie is een randvoorwaarde voor succes

2 We stemmen voor 'natuurinclusief' ondernemen.

Zonder natuur geen recreatie, zonder recreatie geen natuur.

- ✓ Een duurzame sector die bijdraagt aan een betere leefomgeving
- ✓ Instandhouding van natuur, beleefnatuur en voorzieningen in het landelijk gebied

3 We stemmen voor een vitale watersport- en recreatiesector.

Het behouden van de recreatiecapaciteit voor Nederland is van groot belang.

- ✓ Er is groeiende behoefte aan toegankelijk vrijetijdactiviteiten voor iedereen
- ✓ Het behouden van het toeristische karakter en de capaciteit van recreatiebedrijven is noodzakelijk

4 We stemmen voor soepele regels voor 'als vrije tijd je werk is'.

Eén op de 13 mensen werkt in de gastvrijheidseconomie maar de regels passen niet.

- ✓ Het seizoenskarakter van de sector past niet bij bestaande sociale wetgeving
- ✓ Het behoud en de groei van de werkgelegenheid in de sector is in gevaar

5 We stemmen voor investeringen in watersport- en recreatie.

Het rendement van investeringen in watersport en recreatie verdient zich snel terug.

- ✓ Modernisering van klassieke belastingen voor duurzame ontwikkeling van de gastvrijheidssector
- ✓ Beter benutten van nationale en internationale fondsen voor vitale bedrijven en regio's
- ✓ Er moet een impuls komen voor innovatie en groei van de Nederlandse jachtbouwsector

HISWA-RECRON is de ondernemersorganisatie voor watersport en recreatie. HISWA-RECRON ondersteunt, verbindt en promoot haar leden: 2.500 watersport- en recreatiebedrijven in Nederland met een marktaandeel van 70%. HISWA-RECRON behartigt de belangen van deze bedrijven op regionaal, nationaal en internationaal niveau.

Inleiding

De toeristisch-recreatieve sector bloeide in de afgelopen jaren als nooit tevoren. Binnenlandse en buitenlandse gasten gaven samen per jaar meer dan 87 miljard euro uit aan overnachtingen, dagrecreatie, cultuur en horeca. De Raad voor de Leefomgeving concludeerde in 2018 dat de sector economische gezien inmiddels twee keer zo groot is als de landbouw, en bijna net zo groot als de bouwsector.

Watersport- en recreatiebedrijven zijn in grote mate verantwoordelijk voor toeristische bestedingen en leveren zo een belangrijke bijdrage aan het aan het BBP. De sector vormt zeker in krimp- en buitengebieden het fundament voor aanvullende bedrijvigheid en werkgelegenheid in andere sectoren. De sector zorgt dus voor het in stand houden van voorzieningen die voor de inwoners van belang zijn zoals fietspaden, horeca, musea en winkels.

Binnenlandse en buitenlandse gasten gaven samen per jaar meer dan 87 miljard euro uit aan overnachtingen, dagrecreatie, cultuur en horeca.

Begin 2020 werd Nederland getroffen door het coronavirus. Watersport- en recreatiebedrijven kwamen vrijwel volledig stil te liggen, ondernemers moesten vechten voor hun onderneming en om werknemers te behouden.

De watersport- en recreatiesector kent mede door de intelligente lockdown gedurende het voorseizoen en de lockdown in het naseizoen een omzetschade van ruim 850 miljoen euro. Er staat op dit moment een voucheromzet uit van ruim 100 miljoen euro die nog moet worden verzilverd door consumenten. Het jaar 2020 wordt afgesloten met een daling van maar liefst 32 procent van de jaaromzet ten opzichte van 2019.

Krimp van 45%

Steunpakketten vanuit de overheid hielpen, maar konden het verlies niet compenseren. Alleen al in de eerste helft van 2020 krompen de bestedingen in de sector met 45%. De watersport- en recreatiesector zag driekwart van zijn gasten in deze periode verdwijnen¹. Ondernemingen in de groepenmarkt zoals buitensportbedrijven en groepsaccommodaties kampen met 70% tot 90% omzetschade. Deze cijfers zijn niet alleen desastreus voor individuele ondernemers, maar hebben tevens impact op het aantal beschikbare banen in de sector.

De leefbaarheid van kleine kernen in het buitengebied komt de komende jaren onder druk te staan door het verdwijnen van toeristische voorzieningen en gerelateerde banen. De koers die de komende jaren door het kabinet wordt uitgezet, bepaalt of de randvoorwaarden worden ingevuld om de watersport- en recreatiesector opnieuw te laten bloeien.

Onze ambitie is dat iedereen op een duurzame manier veilig, betaalbaar en verantwoord op vakantie kan in Nederland! Daarom pleit HISWA-RECRON voor vijf punten.

1 Een minister van Toerisme & Gastvrijheidseconomie is noodzakelijk

De diepblauwe meren in Friesland, de mooie kust, de dichte bossen van de Veluwe en de heuvels in Limburg: Nederland is prachtig en heeft een enorme toeristische potenties. Het benutten van deze potenties is belangrijk voor de welvaart en welzijn van bewoners, bedrijven en bezoekers. Watersport- en recreatieondernemers die zijn gevestigd in deze gebieden zorgen voor bestedingen in horeca, retail, cultuur en dagrecreatie. Ze dragen zo bij aan het leefklimaat, het voorzieningenniveau en de werkgelegenheid. Van provinciesteden tot krimpregio's.

Nederland werd de afgelopen jaren door binnenlandse en buitenlandse gasten meer en meer bewonderd en bezocht.

Watersport- en recreatieondernemers dragen bij aan het leefklimaat, het voorzieningenniveau en de werkgelegenheid.

¹ <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2020/36/na-recordjaar-2019-keldert-toegevoegde-waarde-toerisme-in-eerste-helft-2020>

De groei van toerisme in Nederland bracht ook uitdagingen met zich mee. Met name buitenlandse bezoekers beperkten hun reis tot de hotspots in de randstad. Daardoor leek 'overtourisme' een serieus probleem te worden. In werkelijkheid is de komst van toeristen op zichzelf geen probleem, maar is spreiding van hen naar onze prachtige buitengebieden de uitdaging van de toekomst. Daar is een brede aanpak en regie voor nodig. Plus flinke investeringen in onder andere infrastructuur.

Veel expertise

De coronacrisis zorgde niet alleen voor een abrupte stop van buitenlandse gasten, maar sloeg ook een groot deel van het ondernemerschap in de sector lam. HISWA-RECRON wil ondanks deze tegenslagen het toeristisch-recreatief potentieel weer ten volle benutten. Er is veel expertise beschikbaar bij brancheverenigingen en onderwijsinstellingen om deze 'herstart' te realiseren. Toch kan de (semi-)private sector niet alles realiseren.

De publieke sector en de private sector zijn onlosmakelijk verbonden. Toerisme en recreatie gaat om het bezoeken van publieke ruimte. Verblijf en vermaak vinden plaats in de private ruimte. Met elkaar zullen we een coherente strategie moeten formuleren, waarbij alle overheidslagen goed zijn verbonden.

De sector raakt immers talloze beleidsterreinen: wonen, natuur en landschap, landbouw, cultuur, sport, retail, mobiliteit, infrastructuur, vestigingsklimaat, waterbeleid en omgevingsbeleid. Tot op heden ontbreekt het vrijwel volledig aan interdepartementale coördinatie en regie tussen de overheidspilaren en -schijven en dat staat het herstel en de bloei van de sector, maar ook van Nederland, in de weg.

Wat is er nodig?

Een minister van Toerisme & Gastvrijheidseconomie met een eigen begroting en doorzettingskracht is nodig om deze sector te helpen om uit de crisis te komen en te ontwikkelen. We willen vaart maken op weg naar een nieuw perspectief. De slagkracht die een minister met een ambtelijke organisatie heeft, ontbreekt op dit moment. Alle goede initiatieven die nu al worden ondernomen ten spijt: zonder slagkracht en interdepartementale regie in combinatie met regionale coördinatie én inzet van middelen zal het herstel niet, of pas veel te laat, worden bereikt.

Met een boegbeeld voor de sector wordt ingezet op duurzame groei en herstel van binnenlandse en buitenlandse bezoeken. Zo kan de toeristische sector meer dan ooit bijdragen aan de welvaart en welzijns groei van ons prachtige land. Dat is in het belang van alle ministeries en regionale overheden want deze sector raakt talloze beleidsterreinen van minstens tien ministeries en de Europese Unie.

HISWA-RECRON wil graag het voortouw nemen om een alliantie te vormen met provincies, gemeenten en de minister van Toerisme & Gastvrijheidseconomie om dit te bereiken. Wij bieden onvoorwaardelijk onze expertise, inzet en samenwerking aan.

2 We moeten weer 'natuurinclusief' kunnen ondernemen

Watersport- en recreatiebedrijven ondernemen veelal in het landelijke gebied in een natuurlijke omgeving. Het is mede aan de natuur te danken dat onze ondernemers een mooi toeristisch product kunnen aanbieden. Toch wordt het ondernemen in of nabij natuur (water- en natuurgebieden) praktisch onmogelijk. De natuur en waterwetgeving en de stikstof- en PFAS-problematiek maken de soms essentiële uitbreidingen onhaalbaar. In de omgevingsvisie (NOVI) en de doorvertaling naar de Omgevingswet wordt nauwelijks gesproken over toerisme. Dat is een gemiste kans.

*Toeristische bedrijven kunnen namelijk prima uitbreiden
zonder dat dit de natuur schaadt.*

Bloeiende omgeving

De Raad voor de Leefomgeving publiceerde in 2018 een rapport met de titel: 'Waardevol Toerisme, onze leefomgeving verdient het'. Ook HISWA-RECRON gelooft dat de aanwezigheid van toerisme voorwaardelijk is voor een bloeiende omgeving.

Door te investeren in kwalitatief hoogwaardige ondernemingen in het buitengebied. Toeristische bedrijven kunnen namelijk prima uitbreiden en tegelijk de natuur versterken. Daarmee komen we tegemoet aan de wens van de overheid om toeristen te spreiden.

Voor ondernemers is de stap naar duurzaamheid en elektrificatie op dit moment te vaak nog te groot. Onzekerheid in de techniek van de toekomst, plotselinge regionale beleidswijzigingen, de ligging in het buitengebied en het ontbreken van investeringspremies dragen hieraan bij. De investeringsmogelijkheden van onze ondernemers worden enerzijds beperkt door hun financiële positie (mede vanwege de coronacrisis), anderzijds door de onmogelijkheid om hun bedrijfsvoering uit te breiden.

De verduurzamings- en innovatieparadox wordt hierin zichtbaar. Overheden vragen bedrijven te verduurzamen, maar wet- en regelgeving biedt tegelijkertijd te weinig ruimte voor uitbreiding of transformatie. Schaalvergroting of uitbreiding is vaak juist nodig om financiële ruimte voor verduurzaming en innovatie te creëren. Zowel op het land als aan de waterkant.

Wat is er nodig?

HISWA-RECRON pleit niet voor ongebreidelde groei. Wij staan voor hoogwaardige en duurzame toeristische producten en diensten die bijdragen aan een betere leefwereld voor mens en milieu. Soms is uitbreiding van het bedrijf voor nodig, terwijl dat belang nog lang niet altijd wordt onderkend door (regionale) overheden. In de 30 Regionale Energie Strategieën (RES) en in de aanvullende verduurzamingsopgaven moet de positie van watersport- en recreatieondernemers in het buitengebied geborgd zijn. Zij spelen een cruciale rol in het verwezenlijken van de ambitie voor grootschalige opwekking van energie.

Vrijkomende landbouwarealen bieden ruimte voor recreatieve gebiedsontwikkeling, nieuwe (vaar-) watergebieden, landschapsverfraaiing al dan niet in combinatie met ruimte voor de energietransitie.

3 Een vitale watersport- en recreatiesector

De maatschappelijke meerwaarde van onze sector is groot. Vakantie vieren en recreëren is een essentiële levensbehoefte. In een vluchtige samenleving is het essentieel dat er voor iedereen ruimte is om, soms letterlijk, te recreëren. Niet voor alle inwoners is het vanzelfsprekend om op vakantie te gaan. De laatste cijfers van het NIBUD laten zien dat één op de zes Nederlanders niet op vakantie gaat als gevolg van financiële beperkingen. De verwachting is dat dit percentage blijvend zal toenemen. Een van de gevolgen van de coronacrisis is een toename van het aantal bijstandsgerechtigden. Daardoor neemt de inkomensongelijkheid toe.

Toegankelijkheid onder druk

HISWA-RECRON-bedrijven bieden voor iedereen vakantiemogelijkheden aan. De toegankelijkheid in financiële zin staat door diverse oorzaken (coronacrisis, hogere belastingdruk en lokale lasten, verduurzamingsopgave) onder druk. Hierdoor wordt het toeristisch aanbod over de hele linie duurder. Daarbij komt het chronische tekort aan woningen en de bezuinigingen op het sociaal domein in Nederland. Dat drijft steeds meer mensen naar vakantieparken voor permanente bewoning. Naast dat een vakantiepark, zeker voor mensen met een zorgindicatie, niet geschikt is als verblijfplaats, wordt door deze ontwikkeling steeds meer recreatief aanbod onttrokken uit de markt.

In plaats van dat overheden hier proactief tegen strijden, worden permanente bewoners door de overheid geholpen door objectgebonden omgevingsvergunningen af te geven en adressen toe te kennen aan recreatieve objecten op het adres van het private terrein van een recreatieonderneming.

Vakantie vieren en recreëren is een essentiële levensbehoefte.

Wat is er nodig?

Het is essentieel dat de watersport- en recreatiesector zijn toeristisch-recreatieve karakter en capaciteit behoudt voor alle lagen van de bevolking. Het mengen van doelgroepen, zoals arbeidsmigranten en woningzoekenden, samen met toeristische gasten is geen gewenste situatie. De mogelijkheid die het Rijk sinds kort de gemeenten biedt om objectgebonden omgevingsvergunningen af te geven voor permanente bewoning moet worden teruggedraaid. Er wordt immers toeristische ruimte onttrokken en er ontstaat een handel in woonobjecten. Bovendien is het een door de overheid opgelegde beperking van de vrijheid van ondernemen. Ook de door gemeenten toegepaste strategie om adressen toe te kennen aan recreatieobjecten, gaat rechtstreeks in tegen de ambitie om de vitaliteit van de sector te behouden. Deze mogelijkheid moet worden geschrappt.

Vermenging van bewoners met toeristen heeft een direct negatief gevolg voor de toegankelijkheid van een recreatiebedrijf voor mensen die het recht hebben om te ontspannen en recreëren. Overheden en HISWA-RECRON moeten samen optrekken om dit recht voor iedereen te waarborgen en de toegankelijkheid van recreatiemogelijkheden te vergroten. We dagen de overheid uit om samen te werken aan een vernieuwd masterplan voor vitalisering van de recreatiesector met behoud van het toeristische karakter. Daarvoor is nationale regie nodig door een minister van Toerisme & Gastvrijheidseconomie die de noodzakelijke interdepartementale en regionale samenwerking faciliteert op dit complexe multi-disciplinaire dossier. Van ruimtelijke ordening tot ondermijning en van woningbeleid tot leefbaarheid.

4 Soepeler regels voor 'als vrije tijd je werk is'

Meer dan 640.000 mensen werkten voor de coronacrisis in de toeristisch-recreatieve sector, wat neerkomt op 7,5% van het aantal banen in Nederland. De werkgelegenheid staat echter aan het einde van 2020 onder druk. In 2019 trad de Wet Arbeidsmarkt in Balans (WAB) in werking, waarmee gepoogd wordt meer vaste dienstverbanden te realiseren ten koste van flexibele contracten. Watersport- en recreatiebedrijven zijn seizoensgebonden bedrijven. Dat betekent dat zij werknemers in de regel nooit een jaar lang in dienst kunnen nemen. Veel bedrijven zijn immers in de wintermaanden volledig gesloten.

Ondernemers in deze seizoensgebonden bedrijven hebben met de WAB geen andere keus dan hogere premies te betalen voor hun werknemers en dat voelt als een straf. Het aantrekken van nieuw personeel kan hierdoor stagneren.

Teruglopend arbeidsaanbod

Tijdens de coronacrisis kwam het kabinet met een generiek en omvangrijk NOW-pakket. Hiermee werden banen behouden die door de crisis op losse schroeven stonden en dreigden te verdwijnen. Ondanks de snelle en brede inzet van deze maatregel werd hier net als bij de WAB geen rekening gehouden met seizoensgebonden bedrijven.

Ondernemers ontvingen door de referentieperiodes structureel minder looncompensatie dan de reële loonsom. Veel ondernemers vulden uit eigen zak het loon aan om werknemers in dienst te houden. Door het aanhouden van de coronamaatregelen tot aan medio 2021 hebben enkele ondernemers desalniettemin afscheid moeten nemen van personeel. Het afscheid moeten nemen van personeel, in combinatie met de strafpremie bij het aantrekken van nieuw personeel, zorgt voor een teruglopend arbeidsaanbod.

In de WAB moet een uitzonderingspositie komen voor seizoensgebonden bedrijven.

Wat is er nodig?

In de WAB moet een uitzonderingspositie komen voor seizoensgebonden bedrijven, onder andere door het afschaffen van de hoge WW-premie voor deze bedrijven. Het aantrekken van personeel wordt hierdoor gestimuleerd en draagt bij aan het verlagen van het werkloosheidscijfer.

We willen slimmere investeringen in het begeleiden van studenten naar werk in de gastvrijheidssector. Denk aan stimuleringspakketten voor leer-werktrajecten. Het verbreden van het curriculum van studenten zorgt voor een nieuwe impuls aan toekomstgerichte werknemers die klaar zijn om te werken in een veranderende toeristische markt. Juist onze MKB-familiebedrijven zijn een veilige en innovatieve haven voor medewerkers. We willen graag iedereen kunnen aanbieden om te komen werken in deze mooie sector. Dat doen we nu al, ook voor werknemers met een beperking. En dat moet zo blijven.

5 Investeringen in watersport en recreatie

Watersport- en recreatiebedrijven hebben baat bij een aantrekkelijke ruimtelijke omgeving. Samen met overheden en andere (semi-)private partners voelen wij een verantwoordelijkheid voor de omgeving waarin wij ondernemen. Een eerlijke financieringsverdeling is hierbij een randvoorwaarde. Klassieke belastingheffingen die watersport en recreatie in een gebied ontmoedigen en niet bijdragen aan de bloei van de omgeving moeten worden vervangen. Er moet een modernisering komen van klassieke belastingheffing in de vorm van een nieuwe financieringsmethodiek die aansluit bij de toeristische ambities van de sector en de overheden.

Om de bereikbaarheid over land én water en de aantrekkelijkheid van de sector een impuls te geven kunnen bestaande instrumenten zoals het Nationaal Groeifonds worden ingezet. Dat geldt ook voor het aanboren van 'Brusselse' toeristische fondsen die beschikbaar zijn maar waar Nederland vrijwel geen gebruik van maakt. Het benutten van potentiële middelen voor de overwegend MKB-ondernemers in de vrijetijdsector vergt een goede afstemming tussen het Rijk, provincies, gemeenten en de sector onder leiding van de minister van Toerisme & Gastvrijheidseconomie.

De Nederlandse jachtbouw- en watersportsector is als sinds mensenheugenis koploper in de wereld. De export- en importheffingen die worden geheven op producten tasten de internationale concurrentiepositie van deze bijzondere maakindustrie aan. Een herziening van dit stelsel gecombineerd met meer passende MKB-steunprogramma's voor jachtbouw voor exportbevordering is wenselijk. Het borgen van technologische voorsprong en duurzaamheid zorgt voor behoud van innovatiekracht en marktaandeel voor de vele technische banen in deze sector.

Wat is er nodig?

HISWA-RECRON pleit voor het afschaffen van de klassieke lokale heffing voor toerisme. In plaats daarvan willen we een moderniseringsslag maken voor de lastendruk en een betere verdeling van de belastingopbrengsten. Dat kan door een omgevingsbijdrage introduceren die door gemeenten moet worden opgenomen in een lokale verordening. In deze omgevingsbijdrage dragen alle publieke en private partijen in het toeristisch gebied, zoals ondernemers in toerisme, recreatie en horeca, retail, private grondeigenaren, terrein beherende organisaties en gemeenten evenredig bij aan het in stand houden en beheren van een deel van de omgeving.

Investerings leveren een bijdrage aan een beter bereikbaar, duurzamer en aantrekkelijker Nederland voor bewoners, bedrijven en bezoekers.

Hoewel het de verantwoordelijkheid van lokale gemeenten is, is het belangrijk dat de nationale overheid samen met VNG en ondernemers een kartrekkersrol vervult in de ontwikkeling en implementatie van de omgevingsbijdrage. Er moet geen lappendeken aan verschillende verordeningen ontstaan en oneigenlijke concurrentieposities moeten worden vermeden.

Het Mobiliteitsfonds, het Nationaal Groeifonds én diverse EU subsidies moet naar onze mening voor een groot deel aangewend worden voor investeringen die de bereikbaarheid van het buitengebied vergroten. Grotere infrastructurele investeringen in bijvoorbeeld wegen, vaarwegen, fiets- en wandelinfrastructuur en in uitbreiding van het glasvezel- en elektriciteitsnet. Dit draagt bij aan de gezamenlijke ambities om binnenlandse en buitenlandse toeristen te spreiden. Daarbij creëert dit kansen op het gebied van opwekking van duurzame energie en de besparing van fossiele brandstoffen. Deze kansen worden voorsnog niet benut, mede door het ontbreken van de benodigde infrastructuur. Zo levert deze investering een bijdrage aan een bereikbaar, duurzaam en aantrekkelijker Nederland voor bewoners, bedrijven en bezoekers. En dat verdient zich snel terug.

Tot slot

Re-creatie betekent letterlijk herscheppen en dat is precies wat we nodig hebben in deze bijzondere en drukke tijden. Vrijtijdsbesteding is voor iedereen belangrijk, leerzaam, sociaal en gezond. Geborgd in de grondwet, gezamenlijk aangeboden door overheid, organisaties en ondernemingen in watersport en vrije tijd.

Artikel 22 van de Grondwet

De overheid moet de volksgezondheid in Nederland bevorderen en ze moet zorgen voor voldoende goede woningen. Verder scheidt de overheid voorwaarden voor ontplooiing en vrijetijdsbesteding. De overheid treft maatregelen ter bevordering van de volksgezondheid.

Er zijn ministers van Volksgezondheid, Woningbouw, Onderwijs en Cultuur en wij rekenen op de minister van Toerisme & Gastvrijheidseconomie.

Meer informatie

HISWA-RECRON

email: j.vanderzande@hiswarecron.nl

www.hiswarecron.nl

Jarin van der Zande

tel: 06 – 18 73 34 39